

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-936

19.12.2023

Gjensidige Forsikring ASA

Bygning - innbo (kombinert)

Skader på torvtak og baderomsfliser – håndverkerfeil – oppstått i forsikringstiden?

Sikrede oppdaget skader på torvtaket og baderomsgulvet. Huset var forsikret hos foretaket i perioden november 2016–august 2017, og igjen fra juli 2021. Begge avtalene hadde dekning for følgeskader etter håndverkerfeil. Takstmannen som besiktiget taket fastslo at det manglet knotteplast, slik at fuktig torv lå inntil torvstokkbordene. Når det gjaldt baderommet, ble det innhentet to fagkyndige rapporter, hvor den ene takstmannen fastslo at skadene skyldes setninger i grunnen over tid, trolig som følge av håndverkerfeil. Den andre takstmannen konkluderte med at skadene skyldtes svinnsprekker i betongplaten siden byggeåret, og at dette ikke nødvendigvis skyldtes håndverkerfeil. Foretaket avsto erstatning under henvisning til at det ikke var dokumentert at skadene hadde oppstått plutselig og i forsikringstiden. Sikrede anførte at skadene falt inn under dekningen for håndverkerfeil, og at de hadde oppstått i forsikringstiden. Ifølge sikrede, var det ikke noe krav under dekningen for håndverkerfeil at følgeskaden måtte oppstå plutselig. Nemnda kom til at det ikke var tilstrekkelig sannsynliggjort at skadene på taket hadde oppstått i forsikringstiden. Vedrørende skadene på baderomsgulvet, kom nemnda til at saken måtte avvises av bevismessige hensyn.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under sikredes bygningsforsikring etter håndverks- og entreprenørfeil.

Sikrede overtok et nybygg i januar 2017. Huset var forsikret hos Gjensidige Forsikring i perioden 14.11.16–8.7.17 og 1.7.21–31.7.22.

Forsikringsavtalen av 14.11.16 hadde følgende vilkår:

Dekkes

Hvilke skader?

Plutselige og uforutsette skader ved:

- Brannskade (...)
- Vannskade (...)
- (...)
- Andre plutselige og uforutsette skader

Håndverks- og entreprenørfeil – våtrom

- Skade på våtrom som følge av feil utført av godkjent/autorisert håndverker eller entreprenør:

o Materialfeil, konstruksjonsfeil eller uriktig montasje

o Skaden må ha blitt konstatert innen 10 år etter at arbeidet ble utført

Dekkes ikke

- Arbeider utført av sikrede
- Arbeider utført av ufaglærte
- Feil og mangler som var kjente før forsikringen tegnes
- Skade som skyldes bakterier og heksesot
- Skade som kun består av flekker, riper, svinnsprekker, avskallinger, knirk i gulv, samt mindre hakk og merker

Håndverks- og entreprenørfeil – andre bygningsskader

- Andre bygningsskader som følge av feil utført av godkjent/autorisert håndverker eller entreprenør:

o Tele, setninger, jordtrykk, utilstrekkelig eller sviktende fundamentering

o Materialfeil, konstruksjonsfeil eller uriktig montasje

o Skaden må ha blitt konstatert innen 10 år etter at arbeidet ble utført

Dekkes ikke

- Arbeider utført av sikrede
- Arbeider utført av ufaglærte
- Feil og mangler som var kjente før forsikringen tegnes
- Utbedring av selve feilen/mangelen
- Skade som skyldes søl, bakterier og heksesot
- Skade som kun består av flekker, riper, svinnsprekker, avskallinger, knirk i gulv, samt mindre hakk og merker
- Skade på drensledning

Forsikringsavtalen av 1.7.21 har følgende vilkår:

Dekkes

Hvilke skader?

Plutselige og uforutsette skader ved:

- Brannskade (...)
- Vannskade (...)
- (...)
- Andre plutselige og uforutsette skader

Håndverks- og entreprenørfeil – våtrom

- Skade på våtrom som følge av materialfeil, konstruksjonsfeil, prosjekteringsfeil eller uriktig montasje utført av godkjent/autorisert håndverker eller entreprenør

- Skaden må ha oppstått i forsikringstiden og blitt konstatert innen 10 år fra arbeidet ble utført

Dekkes ikke

- Arbeider utført av sikrede
- Arbeider utført av ufaglærte
- Feil og mangler som var kjente før forsikringen tegnes
- Skade som skyldes bakterier og heksesot
- Kosmetiske feil og skader som kun består av flekker, riper, svinnsprekker, avskallinger, knirk i gulv, samt mindre hakk og merker
- Skade som andre enn sikrede er pliktig til, og har økonomisk evne til å erstatte, i henhold til garanti eller annen avtale

Håndverks- og entreprenørfeil – andre bygningsskader

- Følgeskader på bygning som følge av materialfeil, konstruksjonsfeil, prosjekteringsfeil eller uriktig montasje utført av godkjent/autorisert håndverker eller entreprenør

- Følgeskaden må ha oppstått i forsikringstiden og blitt konstatert innen 10 år fra arbeidet ble utført

Dekkes ikke

- Arbeider utført av sikrede

- Arbeider utført av ufaglærte

- Feil og mangler som var kjente før forsikringen tegnes

- Utbedring av selve feilen/mangelen

- Tilkostnader for utbedring av selve feilen/mangelen, utover det som er nødvendig for utbedring av følgeskadene

- Skade som skyldes søl, bakterier og heksesot

- Kosmetiske feil og skader som kun består av flekker, riper, svinnsprekker, avskallinger, knirk i gulv, samt mindre hakk og merker

- Følgeskade på drenering

- Skade som andre enn sikrede er pliktig til, og har økonomisk evne til å erstatte, i henhold til garanti eller annen avtale

Etter at sikrede overtok huset i 2017, ble det avdekket flere mangler og feil ved bygningen. Sikrede gikk derfor til sak mot entreprenøren, og denne ble dømt til å erstatte/utbedre manglene.

Entreprenøren avvirket selskapet etter rettssaken og har derfor ikke dekket sikredes krav.

Den 2.7.21 skulle sikrede bygge torvtak på garasjen og oppdaget at knotteplasten mot torvstokkene manglet, slik at fuktig torv lå inntil torvstokkbordene. Skaden ble meldt til foretaket samme dag. I slutten av juli samme sommer oppdaget sikrede sprekker i fugene og flisene på baderomsgulvet, samt skader på membranen og radonsperren. Flisene ble lagt i november/desember 2016. Foreliggende sak gjelder skadene på torvtaket og baderomsgulvet.

En takstmann (K) vurderte skadene. Av hans rapport fremgikk følgende:

Nye pkt etter 28.06.2021

Feil med vorteplast på tak ved torvhold og resten av taket, uavklart omfang

Takutstikk rafter er feil da klosser mellom sperre er løsnet, uavklart omfang.

Fundamentering for hovedsøyler, uavklart omfang.

Nye pkt etter 09.12.2021

Bade gulv er sprukket, løse fliser og sprekk i betongdekke.

Sikrede sendte rapporten til foretaket og krevet erstattet utskifting av vannskadede torvstokker den 14.9.22.

Foretaket avsto erstatning den 3.1.23 og begrunnet avslaget med at skaden mest sannsynlig hadde oppstått før forsikringen trådte i kraft.

Skaden på baderomsgulvet ble meldt til foretaket den 15.8.21, hvor skadedatoen ble oppgitt å være den 31.7.21. Foretaket engasjerte takstmann S. for å avdekke skadetidspunktet og årsaken. Av skaderapporten fremgikk følgende:

Konklusjon: Setningskade

Årsak til årsak: Setning i grunn over tid. Trolig siden byggeår.

Oppbygning under flis er ukjent for takstmann på det nåværende tidspunkt, men i lys av alder på bygg er dette høyst sannsynlig en reklamasjonssak og ikke en forsikringssak. Slike skader oppstår ikke plutselig, men gradvis forverres over tid.

Foretaket avslo erstatning for skadene på baderommet den 20.9.21 med begrunnelse i at skadene hadde oppstått over tid og som følge av setninger, som var unntatt fra dekning.

Sikrede klaget på avslaget, og foretaket innhentet en ny skaderapport, denne gangen fra takstmann H. Av denne rapporten fremgikk bl.a. følgende:

Oppsumert mener undertegnede derfor at det har oppstått svinnsprekker da betongplata ble støpt. (...) Når det da oppstår bevegelse i plata f.eks i overgang sommer vinter blir det ekstra belastning på flisene over med påfølgende sprekke. At deler av flisene også er montert både på bankett og betongplate, uten elastisk fuge/ lim mellom, anses å kunne være en medvirkende årsak.

Utviklingstid:

Det er sannsynlig at betongplata har hatt svinnsprekker allerede fra byggeår.

(...)

Spenningen i plata og bevegelsene i denne kan ha ført til at fugene har løsnet litt og litt hvorpå det nå i høst ble en slik spenning at tre av flisene sprakk akkurat i det partiet hvor det går en svinnsprekk under dem.

(...)

Slik undertegnede ser det er det ikke mulig å kreve regress hos noen fag. Selv om flislegger burde, etter god håndtverksskikk, lagt en elastisk fuge i overgangen bankett til betongplata, er det ikke påbud om slik montering. Det er ikke uvanlig med svinnsprekker og det er grunn til å anta at fundamentering, leveranse av betong med riktig kvalitet med rett vc tall (forhold vann/ sement) og utførelse har vært faglig utført.

Foretaket avslo erstatning den 22.2.22 under henvisning til at skaden var oppstått over tid og dermed unntatt fra dekning.

Sikrede klaget på avslaget, og foretaket innhentet en revidert rapport fra takstmann H. som besiktiget skaden igjen etter at gulvet var åpnet. Av den reviderte rapporten fremgikk følgende:

(...) i så måte må konklusjonen være at sprekken har sin opprinnelse hvor betongen er på sitt tynneste og at den har fulgt videre innover i badegulvet. At dette skjer over omlappet på radonsperre antar jeg er en tilfeldighet kanskje forbundet med at betongen på dette området var på sitt tynneste (...)

Utviklingstid:

Det er sannsynlig at betongplata har hatt svinnsprekker allerede fra byggeår. (...) Spenningen i plata og bevegelsene i denne kan ha ført til at fugene har løsnet litt og litt hvorpå det nå i høst ble en slik spenning at tre av flisene sprakk akkurat i det partiet hvor det går en svinnsprekk under dem.

Foretaket fastholdt sitt tidligere avslag på bakgrunn av opplysningene i den reviderte rapporten, og saken ble klaget inn for Finansklagenemnda den 3.7.23.

Sikrede krever dekning for skader på taket og baderomsgulvet og anfører at skadene oppsto i forsikringstiden. Sikredes forsikring har dekning for håndverks- og entreprenørfeil. Det er ikke noe krav i vilkårene om at skadene må oppstå plutselig.

På våtrom dekkes skader forårsaket av "materialfeil, konstruksjonsfeil eller uriktig montasje" I motsetning til håndverkerfeil i andre rom, skal også selve feilen/mangelen dekkes, ikke bare følgefeil. Takstmann S. har lagt til grunn at skaden på baderommet sannsynligvis skyldes "spenninger i fliser". Dette må skyldes materialfeil eller monteringsfeil, slik at skaden på membran, radonsperre og fliser på badet skal være dekket.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at det ikke er sannsynliggjort at skadene inntraff i forsikringstiden. I skaderapporten fra takstmann S. påpekes det feil og mangler som var oppdaget før forsikringen ble tegnet den 1.7.21. En forsikring som tegnes i etterkant av at skadene har

inntruffet vil ikke ha tilbakevirkende kraft. Det avgjørende tidspunktet er når en skade inntreffer, og ikke når den oppdages. Foretaket anfører også at skadene er meldt for sent, jf. ettårsfristen i fal. § 8-5. Det er heller ikke dokumentert at skadene har oppstått plutselig slik forsikringsvilkårene krever.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for skade på tak og baderomsgulv.

Sikredes forsikring dekker skade som følge av feil utført av godkjent/autorisert håndverker. Formuleringen "som følge av" betyr at ansvaret er begrenset til følgeskaden, og at utbedring av selve feilen/mangelen ikke er omfattet. Det er ikke krav om at følgeskaden etter håndverkerfeil må ha oppstått plutselig.

Det er dokumentert at håndverkeren som la torvtaket ikke monterte knotteplast mot torvstokkene, og at det har oppstått vannskade på stokkene. Forholdet ble oppdaget den 2.7.21, dagen etter at den nyeste forsikringsavtalen ble inngått. Det avgjørende er imidlertid ikke når skaden ble oppdaget, men når den oppsto, jf. at forsikringstilfellet som utløser foretakets ansvar er "skade", som betyr negativ fysisk innvirkning på det forsikrede objekt og ikke forutsetter at skaden er kjent, jf. FinKN 2021-721.

Taket ble lagt da huset ble oppført i 2016/2017. Det må derfor legges til grunn at stokkene er blitt utsatt for vann/fuktpåkjønning siden den gangen. Nemnda har ikke grunnlag for å fastslå hvor lang tid det har tatt før torvstokkene ble så fuktige at de må anses som skadet. Uten nærmere dokumentasjon på dette, er det ikke tilstrekkelig sannsynliggjort at skaden har oppstått i forsikringstiden. Skader som inntreffer før forsikringstiden begynner å løpe er ikke omfattet av forsikringen, jf. bl.a. HR-2020-1262-A. Det følger av alminnelige bevisregler at sikrede har bevisbyrden for at forsikringstilfellet inntraff forsikringstiden, jf. også FinKN 2020-408 og 2021-1200. Nemnda kan ikke se at bevisbyrden er oppfylt i dette tilfellet.

Sikrede krever dekning for sprekker på baderomsgulvet.

Nemnda mener dette spørsmålet reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål", jf. også FinKN 2017-408 og 2018-077.

Det er fremlagt motstridende takster. Takstmann S. har konkludert med at skadene skyldes setninger i grunnen over tid, trolig siden byggeåret. Takstmannen utelukket ikke at skadene skyldtes håndverkerfeil, men fastslår ikke dette med sikkerhet. Takstmann H. mente derimot at skadene skyldtes svinnsprekker i betongen under flisene, og at det ikke var grunnlag for å hevde at skadene skyldtes håndverkerfeil. Videre uttalte takstmannen H at:

Det er ikke uvanlig med svinnsprekker og det er grunn til å anta at fundamentering, leveranse av betong med riktig kvalitet med rett vc tall (forhold vann/ sement) og utførelse har vært faglig utført.

Nemnda har ikke grunnlag for å avgjøre hvilken takst som fremstår som mest sannsynlig. Dette spørsmålet bør derfor belyses med muntlige forklaringer i en hovedforhandling.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold for skader på torvtak. Spørsmålet om ansvar for skade på baderomsgulvet avvises.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).